Місячний Економічний Моніторинг України

№10 (168), жовтень 2014 року

Резюме

Тема місяця: Впровадження ПВЗВТ

Політика: Незважаючи на протокол домовленостей від 5 вересня між представниками України, Росії, донецьких та луганських бойовиків, а також ОБСЄ, проросійські бойовики продовжували атакувати українські війська на багатьох ділянках.

Реальний сектор: Обсяги промислового виробництва у серпні значно скоротились (на 21,4% дпр) передусім через військовий конфлікт на Донбасі.

Енергетичний сектор: Україна проводить тристоронні газові переговори з Росією та ЄС. Водночас кінцеве рішення щодо ціни на газ, погашення боргу та транзиту газу все ще потрібно шукати.

Сільське господарство: Вищий врожай зернових, ймовірно, сприятиме зростанню експорту. Водночас Україна вже повністю використала квоту, надану ЄС для безмитного імпорту пшениці і пшеничного борошна, а також кукурудзи.

Зовнішній сектор: Платіжний баланс був збалансований у серпні через профіцит торгівлі товарами та запозичення державного сектору.

Фіскальна політика: Доходи Державного бюджету у вересні скоротились на 7,2% дпр. В результаті уряд був змушений знизити фінансування незахищених статей видатків. В цілому, уряду буде надзвичайно важко виконати бюджетні показники цього року.

Соціальна політика: За попереднім планом уряду соціальні стандарти у 2015 році буде підвищено менше, ніж очікуваний рівень інфляції. В результаті купівельна спроможність багатьох домогосподарств скоротиться надалі.

Ринок праці: У серпні 2014 року реальна заробітна плата зменшилася на 12,7% дпр через військовий конфлікт на Сході, загальний економічний спад, високий фіскальний тиск та пришвидшення інфляції.

Монетарна політика: У вересні ціни зросли на майже всі групи товарів та послуг на 2-5% дпм. Це було результатом швидкої передачі коливань обмінного курсу гривні, що почались у серпні.

Обмінний курс: У вересні обмінний курс гривні залишався нестабільними і коливався в проміжку 12-15 грн за дол. США, незважаючи на продаж НБУ іноземної валюти на аукціонах, запровадження жорсткіших адміністративних обмежень на ринку та прямий тиск на банки.

Державний борг: У вересні Україна отримала перший транш шістнадцятирічного кредиту від Світового банку на суму 500 млн дол. США в рамках Першої позики на політику розвитку.

Тема місяця: Впровадження ПВЗВТ

Затримка у впровадженні ПВЗВТ: тактичний виграш чи поразка?

Вероніка Мовчан

12 вересня 2014 року на трьохсторонній міністерській зустрічі ЄС, України та Росії було прийнято доволі неочікуване рішення відкласти впровадження поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі (ПВЗВТ) між ЄС та Україною (Розділ IV Угоди про асоціацію) до 1 січня 2016 року. Рішення було пояснено необхідністю підтримати українську економіку, яка перебуває у кризовому стані, та продовжити консультації з Росією з питань її застережень щодо випливу ПВЗВТ на російську економіку.

Рішення, викладене у Спільній заяві міністрів,[2] містить кілька важливих положень щодо відстрочки «тимчасового застосування»:

- Це стає можливим лише після ратифікації Угоди про асоціацію. Це було чітким знаком, що ЄС та Україна не готові змінювати текст Угоди у відповідь на вимоги Росії;
- Відстрочка має супроводжуватись продовженням автономних торговельних преференцій, які ЄС надав Україні у квітні 2014 року. Таким чином, зберігатиметься безмитний доступ на ринок ЄС для більшості українських експортерів;
- Рішення базується на розумінні того, що Росія продовжуватиме застосовувати преференції в рамках СНД ЗВТ у торгівлі з Україною.

Формально ці домовленості є помірно виграшними для України. Автономні торговельні преференції дозволяють безмитно ввозити в ЄС 95% промислових товарів та 84% продукції сільського господарства та харчової промисловості, а також встановлюють безмитні тарифні квоти на решту агропромислової продукції, що є вигідним для українських експортерів. Крім того, український бізнес отримає додатковий час для модернізації та підвищення конкурентоспроможності до того, як Україна почне поступово скасовувати її ввізні мита у торгівлі з ЄС.

Затримка у впровадженні ПВЗВТ також, здається, надає Україні певний (невизначений) час для підготовки до майбутнього підвищення тарифних бар'єрів для експорту в Росію. Остання офіційно заявила, що створення ПВЗВТ між Україною та ЄС розглядатиметься як загроза російській економіці, і що Росія у відповідь скасує застосування нульових ввізних мит для частини українського експорту. Перелік товарів, щодо яких застосовуватимуться ставки РНС (ставки, що використовуються між членами СОТ), включає широке коло сільськогосподарських і промислових товарів, наприклад, м'ясо, молочні продукти та овочі, вироби хімічної промисловості, текстильні вироби, машини та обладнання. Разом це приблизно чверть українського експорту до Росії. 19 вересня 2014 року Уряд Російської Федерації прийняв Постанову №959, у якій прямо пов'язав застосування ставок РНС до товарів, які імпортуються з України, з практичним впровадженням ПВЗВТ Україною. Залишається незрозумілим, які дії будуть розглядатись як практичне впровадження, а отже скасування вільної торгівлі для частини українського експорту до Росії може статись у будь-який момент у 2014 та 2015 роках. Невизначеність щодо дій Росії завершиться у 2016 році, оскільки тимчасове застосування ПВЗВТ спричинить також застосування Постанови №959.

Недоліком домовленостей є відкладення подальшого відкриття ринку ЄС, а саме скасування ввізних мит на всі промислові товари, додаткового зниження ввізних мит на агропромислові товари та розширення обсягів тарифних квот. Автономні торговельні преференції віддзеркалюють розклад торговельної лібералізації першого року застосування Угоди про асоціацію, а отже продовження дії автономних преференції означає, що буде три «перших» роки дії ПВЗВТ – 2014, 2015 та 2016 роки (припускаємо, що подальших відстрочок не буде). На додаток, українські споживачі та бізнес повинні будуть довше чекати на виграші, пов'язані з ПВЗВТ, як-то розширення асортименту та відносно дешевші імпортні товари як споживчого, так й інвестиційного призначення.

Ключовий ризик відкладення ПВЗВТ полягає у можливому впливі відстрочки на процес гармонізації законодавства, який є основою Угоди про асоціацію. Відповідно до Рішення Ради Європейського Союзу тимчасове застосування більшої частини Угоди, у тому числі економічної та секторальної співпраці, починається вже у 2014 році. Це означає, що гармонізація із законодавством ЄС у таких питаннях, як навколишнє середовище, захист прав споживачів, соціальна політика тощо, може продовжуватись без затримок і, маємо надію, без тиску з боку Росії. Однак гармонізація законодавства у сферах, які є найбільш актуальними для української економіки та для доступу на ринок ЄС, а саме ТБТ, СФЗ, митне регулювання, захист прав інтелектуальної власності, державні закупівлі та конкуренція, може відбуватись із затримками через можливість російських дій у відповідь.

У цій ситуації для України важливо опиратись цьому тиску та продовжувати реформи. Здається, між ЄС та Україною існує розуміння, що у випадку, якщо Росія запровадить ввізні мита до 2016 року, тимчасове застосування ПВЗВТ розпочнеться негайно. Оцінки ІЕД доводять, що створення повноцінної ПВЗВТ між Україною та ЄС є безперечно кращим вибором для економіки, навіть якщо ЗВТ з Росією буде втрачено.[2]

---

1 http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-14-276_en.htm

2 http://www.ier.com.ua/files//Projects/2013/EU_Ukraine/presentation_DCFTA_2014-09-16_EN%20%281%29.pdf

Місячний Економічний Моніторинг України

Політика: Війна в Донбасі перетворюється на заморожений конфлікт

Війна на Сході. 5 вересня представники України, Росії, донецьких та луганських бойовиків, а також Організації з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ) підписали протокол про постійне припинення вогню у війні на Донбасі, яка фактично є неоголошеною російсько-українською війною. Після цього інтенсивність бойових дій суттєво знизилася, хоча проросійські бойовики продовжували атакувати українські війська на багатьох ділянках. Протягом місяця ліня фронту залишилася майже без змін. Україна зробила кроки в напрямку політичного врегулювання конфлікту, ухваливши два закони, які дозволяють надати додаткові повноваження органам місцевого самоврядування в деяких районах Донбасу, а також звільнити від кримінальної відповідальності частину бойовиків. Однак проросійські бойовики майже не зробили кроків назустріч.

Україна погодилася на перемир'я, оскільки їй загрожувала повномасштабна війна з Росією, ймовірність перемоги в якій для України була низькою. Це рішення відповідало рекомендаціям західних країн. Сьогодні є два головні наслідки війни для України. По-перше, країна втратила контроль над частиною території на невизначений час. Бойовики контролюють територію площею приблизно 16 тис. кв. км (2,7% загальної площі України, включаючи Крим), на якій розташована низка великих промислових агломерацій (у тому числі міста Донецьк та Луганськ). Близько 3,7 млн осіб проживали на цій території станом на 1 січня 2014 року (8,5% населення України). По-друге, ситуація у Донбасі розвивається за сценарієм створення замороженого конфлікту (його існування стане фактом, якщо постійні бойові дії припиняться повністю). Створення замороженого конфлікту на території України збільшить невизначеність щодо розвитку подій в країні, оскільки донбаські квазі-держави можуть бути використані в якості плацдарму для подальшої агресії Росії, а також як база для терористичних атак. Україна також повинна буде витрачати значні кошти на подолання цих загроз.

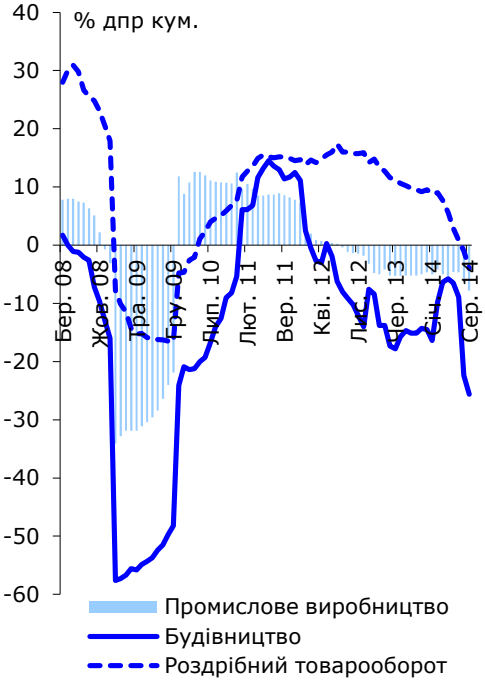
ЄС. 16 вересня Верховна Рада України та Європейський парламент ратифікували Угоду про асоціацію між ЄС та Україною (УА), що була остаточно підписана в червні. 80% присутніх на засіданні парламенту депутатів Верховної Ради проголосували за ратифікацію (355 з 445). Однак набуття чинності великою частиною угоди було відкладено. Після переговорів між ЄС, Україною та Росією про мир на Донбасі, Рада Європейського союзу відклала тимчасове застосування розділу Угоди, який охоплює питання торгівлі, в тому числі створення поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі. В результаті, угода набуде чинності в три етапи: (1) більшість положень, які стосуються юстиції, свобод, секторального та фінансового співробітництва, набудуть чинності з 1 листопада, (2) розділ який охоплює питання торгівлі, набуде чинності з 1 січня 2016 року, а (3) решта положень УА стане чинною після того, як Угоду ратифікують всі 28 держав-членів ЄС, що може зайняти до трьох років.

Реальний сектор: Військовий конфлікт спричиняє економічний спад

Секторальні тенденції. Обсяги промислового виробництва у серпні значно скоротились (на 21,4% дпр) передусім через військовий конфлікт на Донбасі. Багато підприємств у регіоні призупинили або повністю припинили свою роботу. Деякі компанії в інших регіонах, наприклад, металургійні заводи, зіштовхнулись з проблемами із поставками сировини чи логістичними труднощами. Зокрема, багато шахт на Донбасі у серпні були змушені припинити свою роботу, що призвело до скорочення видобутку кам'яного та бурого вугілля на 60,4% дпр, що, у свою

Населення: 45,5 млн.
Промислове виробництво/ВВП: 24%
Сільськогосподарське виробництво/ВВП: 8%
Інвестиції/ВВП: 21%
Експорт: Росія 25%, ЄС 28%
Імпорт: Росія 22%, ЄС 35%

Тенденції реального сектору

Примітка: з квітня 2014 р. дані не включають Крим
Джерело: Держстат

Інститут економічних досліджень
та політичних консультацій
вул. Рейтарська 8/5-А, 01034 Київ
Тел. (+38044) 278-6342
Факс (+38044) 278-6336
E-mail: institute@ier.kiev.ua
http://www.ier.com.ua

чергу, спричинило проблеми із поставками достатньої кількості коксу на металургійні підприємства.

У хімічній галузі обсяг виробництва скоротився на 19,6% дпр, у металургії – на 30,0% дпр. Напруженість у торговельних відносинах з Росією і низький внутрішній попит призвели до зниження обсягів машинобудування на 31,0% дпр. Найбільше падіння відбулось у виробництві автомобілів та локомотивів (відповідно на 82,4% дпр і 71,1% дпр). В цілому, випуск у переробній промисловості скоротився на 19,2% дпр.

У серпні обсяг роздрібної торгівлі підприємствами скоротився на 17,1% дпр, що відображає зниження реального приватного кінцевого споживання.

Різке падіння обсягів будівництва (на 37,1% дпр у серпні) передусім можна пояснити військовим конфліктом на сході України і фінансовими труднощами, з якими зіштовхнулись компанії. Крім того, обсяг бюджетних капітальних видатків був нижче запланованого рівня через високий фіскальний тиск.

Сільськогосподарське виробництво у серпні збільшилось на 13,6% дпр в основному за рахунок підвищення врожайності більшості рослинних культур.

Енергетика: Україна та Росія поновили переговори по газу

Газ. У вересні завдяки постачанням із Словаччини Україна імпортувала близько 1 млрд кубометрів газу порівняно з 0,25 млрд кубометрів в серпні. За даними Міненерго середня ціна газу зі Словаччини та Польщі становила 350 дол. США за тисячу кубометрів. Водночас «Газпром» знизив постачання газу до деяких європейських клієнтів, що викликало перебої з постачанням реверсного газу до України.

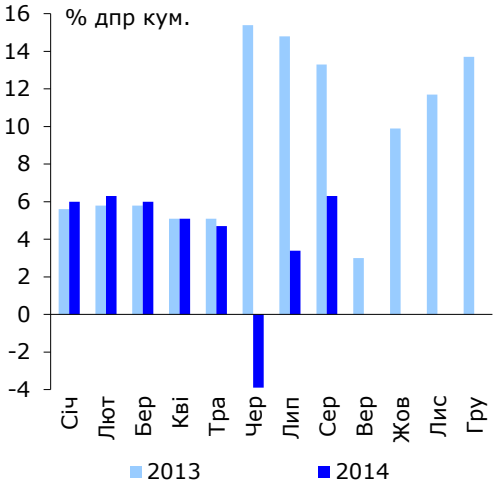
Наразі Україна проводить тристоронні газові переговори з Росією та ЄС, які розпочались 26 вересня. За попередніми даними, Україна погодилась виплатити половину свого боргу за газ (який оцінено «Газпромом» у 5,2 млрд дол. США) та заплатити додаткові 1,9 млрд дол. США за 5 млрд кубометрів гарантованих постачань газу і 5 млрд кубометрів опціону на газ. В результаті тимчасова ціна російського газу для України становить 380 дол. США за тисячу кубометрів. «Нафтогаз» продовжує обговорювати з «Газпромом» умови тимчасової ціни та угоду щодо транзиту газу. Домовленість з «Газпромом» дозволить Україні закачати в газосховища 5 млрд кубометрів газу, критично необхідних для забезпечення опалювального сезону.

Вугілля та електроенергія. За даними Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, станом на 26 вересня запаси вугілля на ТЕС знизились до критичного рівня 0,5 млн тон. Нестача вітчизняного вугілля спонукає уряд шукати можливості його імпорту. Проте, за даними ДТЕК, якщо не запрацюють Криворізька, Придніпровська, Луганська, Старобешівська та Зміївська ТЕС, імпорту вугілля та електроенергії буде недостатньо для забезпечення максимального виробництва електроенергії під час пікового споживання взимку. Ці п'ять ТЕС виробляють 8560 МВт електроенергії (28% зимового пікового денного споживання електроенергії непромисловими споживачами) та використовують для виробництва енергії антрацит (вугілля марки А), який в основному видобувається на Донбасі.

Аграрний сектор: Ринок зернових та інституційні реформи

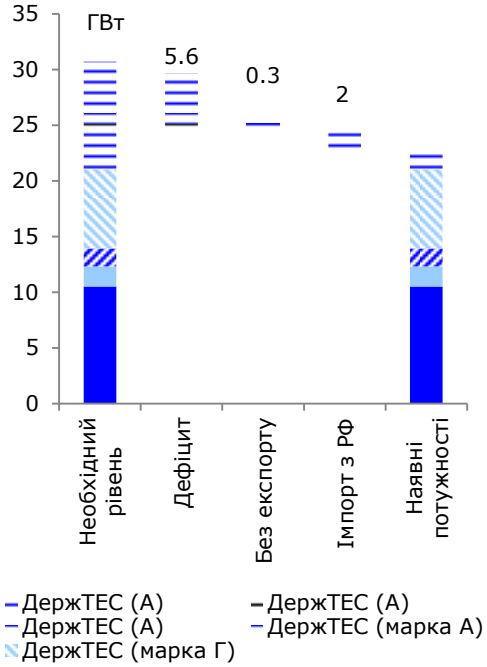
Врожай зернових і експорт. За даними Міністерства аграрної політики і продовольства станом на кінець вересня було зібрано 41,8 млн т зернових і зернобобових культур на площі 11,2 м га (75% від загальної площі під цими культурами). Середня врожайність збільшилася на 14% до 37,4 ц/га. Найвища врожайність зернових у Хмельницький – 53 ц/га, Черкаській - 51 ц/га та Чернівецькій - 50 ц/га областях.

Сільськогосподарське виробництво

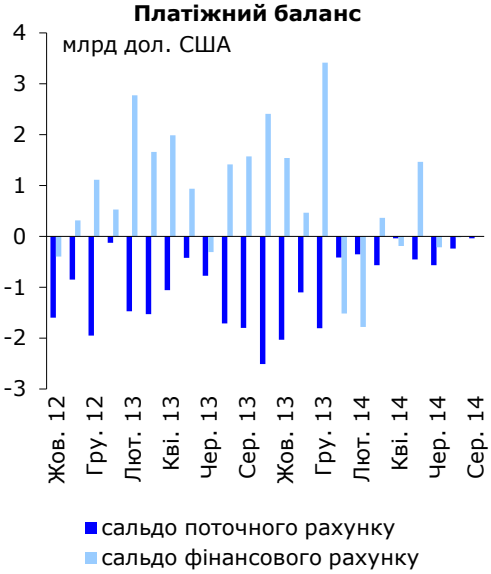
Джерело: Держстат

Дефіцит потужностей

Джерело: ДТЕК

Платіжний баланс

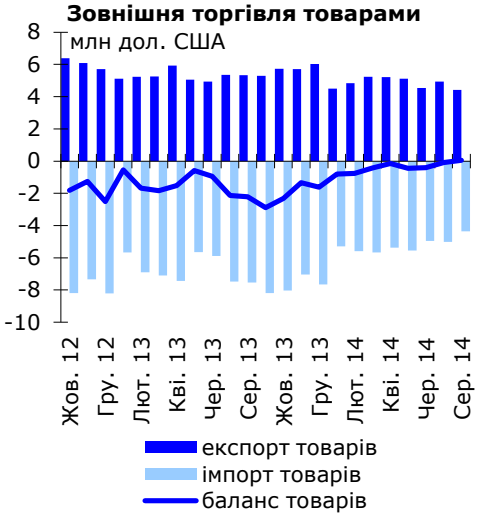
Джерело: попередні оцінки НБУ

У перші три місяці нового маркетингового року (з 1 липня) було експортовано або підготовлено до експорту 8,7 млн т зернових (5 млн т пшениці, 2,9 млн т ячменю і 0,6 млн т кукурудзи). Важливо, що Україна вже повністю використала квоту надану ЄС для безмитного імпорту 950 тис. т пшениці і пшеничного борошна та 400 тис. т кукурудзи на період з 1 квітня по 31 жовтня. Оскільки попит на український ячмінь від європейських імпортерів є слабким (використано лише 8% квоти) Європейська Комісія продовжила квоту на ячмінь до кінця року.

Інституційні реформи. У вересні Кабінет Міністрів скоротив кількість центральних органів виконавчої влади, які виконують різні функції щодо проведення аграрної політики. Було ліквідовано Держсільгоспінспекцію, а її функції передано іншим установам. Зокрема, реєстрацією та обліком сільгосптехніки буде віднині займатися Міністерство аграрної політики та продовольства, а функції державного нагляду (контролю) з експлуатації та технічного обслуговування машин було передано Державній інспекції з безпеки на транспорті.

Крім того, функції державного контролю за дотриманням земельного законодавства, використання та охорони земельних ділянок усіх типів і форм власності, родючості ґрунтів було надано Державній екологічній інспекції. Водночас було створено Державну службу з безпеки харчових продуктів та захисту прав споживачів на основі ліквідованих Державної інспекції з захисту прав споживачів, Державної санітарно-епідеміологічної служби, Державної ветеринарної та фітосанітарної служби. Наведені вище інституціональні реформи покликані сприяти поліпшенню умов для ведення бізнесу в Україні, оскільки реструктуризацію державних органів було поєднано зі спрощенням адміністративних процедур.

Зовнішня торгівля товарами

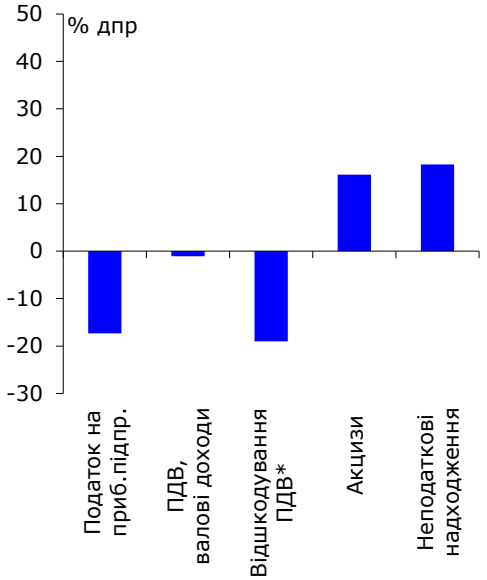
Джерело: попередні оцінки НБУ

Зовнішній сектор: Платіжний баланс був збалансованим у серпні

Дефіцит рахунку поточних операцій в серпні не перевищував 0,1 млрд дол. США. Тоді як баланс торгівлі товарами був додатнім на рівні 0,1 млрд дол. США, дефіцит торгівлі послугами сягнув 0,1 млрд дол. США через нижчий експорт транспортних послуг та послуг, пов'язаних з подорожами.

Експорт товарів знизився на 17,3 дпр, що стало відображенням перебоїв виробництва через військовий конфлікт на Донбасі та подальших торговельних суперечок з Росією. Експорт хімічної продукції впав найбільше (на 40,8 дпр), оскільки ряд розташованих на Сході України підприємств припинили виробництво через військовий конфлікт. Різке скорочення експорту машин та обладнання (на 37,3 дпр) пояснювалось меншим попитом на локомотиви з боку Росії, а також торговельними обмеженнями, що встановили для продукції машинобудування як Україна, так і Росія. Харчова продукція була єдиною товарною групою, експорт якої зріс (на 4,2% дпр) через більші поставки зернових, а також обмежений позитивний ефект автономних торговельних преференцій ЄС передусім на експорт курятини.

Зростання доходів Державного бюджету у січні-серпні 2014 року

* Відшкодування ПДВ готівкою (без врахування ПДВ-облігацій)
Джерело: звіти Державного казначейства

Імпорт товарів знизився на 42,4% дпр. Споживчий та інвестиційний попит на імпортну продукцію впав через зниження доходів домогосподарств та фінансові обмеження підприємств. Різке знецінення гривні призвело до імпортозаміщення. Як наслідок, знизився імпорт за усіма товарними групами, але найбільше падіння спіткало машина та обладнання, а також мінеральну продукцію. Падіння імпорту мінеральної продукції пришвидшилось, оскільки Україна імпортувала природній газ лише з Європи у менших обсягах, ніж зазвичай. Імпорт мінеральної продукції підтримувався закупівлями коксу.

Рахунок капітальних операцій та фінансовий рахунок були збалансовані. Чистий притік ПІІ був додатнім, проте незначним. Відтік іноземної готівки поза банківською системою зберігався на рівні 0,2 млрд дол. США. Українські банки та реальний сектор

залучили менше коротко- та довгострокових позик, аніж обсяг погашення за попередніми борговими операціями, які мали здійснити підприємства у цих секторах. З іншого боку, чисте сальдо операцій з кредитами та борговими цінними паперами державного сектору було додатнім, оскільки уряд мав змогу залучити законтрактоване іноземне боргове фінансування від міжнародних донорів та партнерів.

Фіскальна політика: Збільшення фіскального тиску

Примітка: *Державне казначейство звітує суми відшкодування ПДВ за рахунок випуску спеціальних ОВДП як готівкове відшкодування. На нашу думку, це не правильний підхід (натомість це відшкодування потрібно враховувати як скорочення заборгованості) і ми скорегували дані зі звітів Казначейства, щоб виключити вплив погашення заборгованості із відшкодування ПДВ на доходи бюджету.*

Оперативні дані. За оперативними даними Державного казначейства сукупні надходження до Державного бюджету (до відшкодування ПДВ) в перші дев'ять місяців року досягнули 301 млрд грн, але були на 6,3% нижчими за планові. Зокрема, податкові надходження були нижчими за планові, ймовірно, через більше скорочення економічної активності, ніж припускалось при бюджетному плануванні. Недовиконання неподаткових надходжень пояснено передусім нижчими власними доходами бюджетних установ (спеціальний фонд бюджету). Водночас Казначейство відшкодувало ПДВ за рахунок спеціального випуску ОВДП на суму 6,7 млрд грн

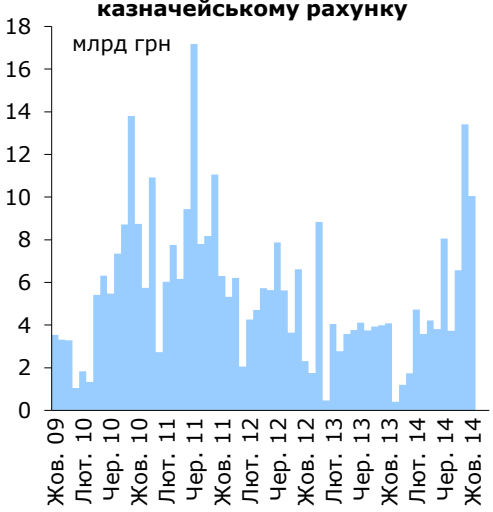
Доходи Державного бюджету у вересні скоротились на 7,2% дпр. Це пояснено передчасним трансфертом прибутку НБУ до бюджету в попередні місяці, тоді як у вересні 2013 року такий трансферт у сумі 5 млрд грн забезпечив 15,1% надходжень до бюджету. Все ж податкові надходження зросли цього місяця через нижче готівкове відшкодування ПДВ, а також додаткові доходи, забезпечених останніми змінами в оподаткуванні (зокрема, запровадженням військового збору, підвищенням ставок рентних платежів та акцизів), а також зростанням імпорту в гривневому вимірі. Водночас уряду буде надзвичайно важко виконати бюджетні показники цього року.

8 місяців. Доходи Державного бюджету за вісім місяців 2014 року зросли на 8,7% дпр. Зокрема, податкові надходження збільшились на 3,2% дпр, оскільки набули чинності запровадження військового збору, скасування окремих податкових пільг, збільшення ставок акцизів і рентних платежів, а також ряд адміністративних заходів з оподаткування. Надходження від ПДВ зросли на 6,5% дпр через нижче відшкодування ПДВ (що може свідчити про збільшення заборгованості з відшкодування ПДВ) та вищі доходи від ПДВ із ввезених в Україну товарів. Вищі надходження від акцизів (на 16,1% дпр) пов'язано із збільшенням ставок, а також знеціненням гривні. Додаткові надходження від цих податків нівелювали різке падіння надходжень від ППП. Водночас зростання неподаткових надходжень сповільнилось до 18,3% дпр (із 34,1% дпр за сім місяців року), оскільки НБУ вже спрямував весь прибуток до бюджету протягом попередніх місяців.

Дефіцит Державного бюджету (без врахування рекапіталізації банків і компаній) досягнув 35,2 млрд грн і був нижчий за плановий. Зокрема, приватизаційні надходження досягнули лише 0,7% від плану на цей період. Нижче за планове фінансування призвело до недовиконання видатків Державного бюджету (загальний фонд) на 7,6% від плану. Фінансування оборони було на 28,3% нижче за заплановане через неуспішні тендери. Водночас соціальний захист та інші захищені статті видатків було профінансовано майже повністю.

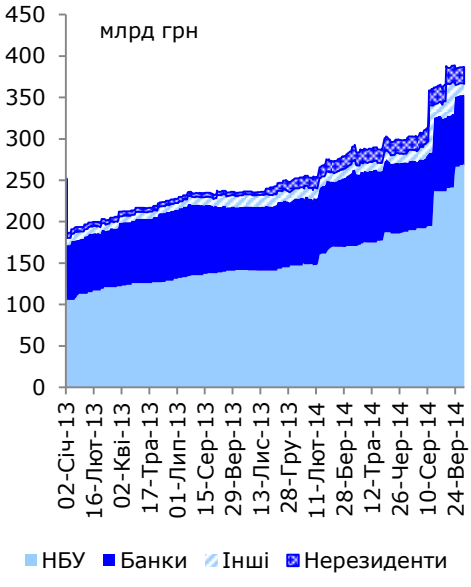
Бюджет 2015 р. Уряд не подав Закон про Державний бюджет на 2015 рік до парламенту у вересні, як того вимагає Конституція. Уряд звинуватив Верховну Раду в тому, що вона не ухвалила

Баланс коштів на Єдиному казначейському рахунку

* на початок місяця
Джерело: Державне Казначейство

ОВДП, які знаходяться в обігу (за власником)

Джерело: НБУ

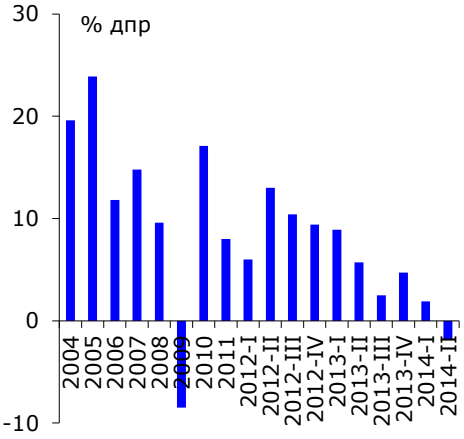
зміни до Податкового та Бюджетного кодексів, які мали стати основою для нового бюджету. Зокрема, уряд пропонував знизити кількість податків, зменшити ставку єдиного соціального внеску для високих заробітних плат та розширити і лібералізувати систему спрощеного оподаткування. За очікуваннями уряду такі зміни мають забезпечити додаткові доходи завдяки детінізації економічної активності та легалізації заробітних плат. Водночас військовий збір та підвищення ставок рентних платежів та акцизів, які попередньо було ухвалено лише до кінця 2014 року, мають залишитись чинними і в 2015 році. Зміни до Бюджетного кодексу передбачали передання відповідальності та доходів з Державного до місцевих бюджетів. Хоча запропоновані зміни було названо «децентралізацією», вони передбачали передачу великої частки податку на доходи фізичних осіб до Державного бюджету і його заміну на місцевому рівні запровадженим податком на нерухомість і додатковою ставкою акцизу на тютюнові вироби і алкоголь, яку можуть запроваджувати місцеві органи влади.

Дуже ймовірно, що Закон про Державний бюджет на 2015 рік буде подано до Верховної Ради лише після призначення нового уряду після парламентських виборів, призначених на 26 жовтня.

Соціальна політика: Зниження купівельної спроможності

Доходи домогосподарств. Наявний доход домогосподарств в другому кварталі 2014 зріс на 7,9% дпр в номінальному виразі, але скоротився на 1,9% дпр в реальному виразі. Зокрема, номінальні доходи від оплати праці зросли лише на 3,7% дпр через сповільнення приросту середньої заробітної плати та збільшення безробіття. Підвищення соціальних стандартів, включно з пенсіями, сприяло зростанню доходу від соціальної допомоги на 7,8% дпр. Хороший врожай і вища інфляція призвели до збільшення номінального прибутку та змішаного доходу на 10,2% дпр. В результаті частка доходу, отриманого домогосподарствами від оплати праці, в сукупному доходів скоротилась на 1,4 відсоткових пунктів до 40,8%.

Реальний наявний доход домогосподарств

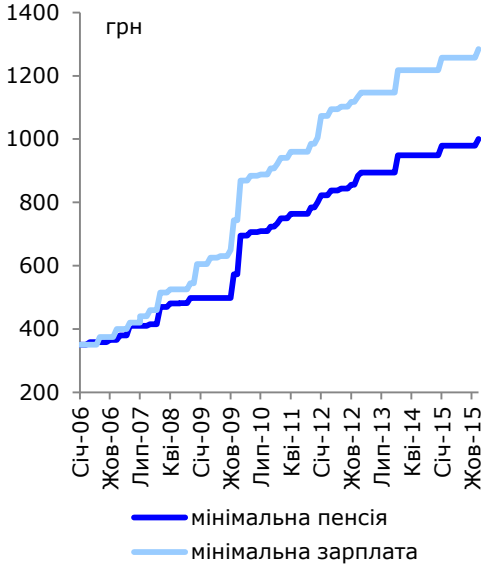

Джерело: Держстат

Соціальні стандарти у 2015 році. За попереднім планом уряду прожитковий мінімум, а отже і мінімальну заробітну плату і мінімальну пенсію, буде підвищено на 3,4% в середньому у 2015 році і на 5,4% дпр в грудні наступного року. Таке рішення пов'язано із подальшою фіскальною консолідацією. Зважаючи на те, що інфляція залишиться вищою за 10%, купівельна спроможність більшості українців, найвірогідніше, знизиться наступного року.

Субсидії. З 1 жовтня набули чинності державні соціальні житлово-комунальних стандарти, які дещо відрізняються від попередніх стандартів. Зокрема, уряд переглянув площу житла, норми споживання газу та води, а також електроенергії. Соціальні споживчі стандарти враховують наявність центрального постачання гарячої води. Врахування доходів при наданні субсидій надалі ґрунтуватиметься на непрямих методах. Зокрема, субсидії не призначатимуться, якщо протягом останнього року домогосподарство робило великі покупки. Статус членів домогосподарств також буде братись до уваги.

Соціальні стандарти

Джерело: Закони про Державний бюджет на 2006-2014 рр., попередні плани уряду на 2015 р.

Водночас уряд додав і пряму адресність субсидій. Зокрема, раніше рахунок за житлово-комунальні послуги було обмежено 15% від доходу домогосподарств (10% для домогосподарств, членами яких є лише непрацездатні особи, як-то пенсіонери, інваліди, діти), які сплачувало домогосподарство, тоді як решту покривала держава за рахунок бюджетного трансферту житлово-комунальним компаніям. Тепер, межа доходу, яку домогосподарство витрачатиме на житлово-комунальні послуги при отриманні субсидії залежатиме від рівня доходу. Ті, хто має доход на одну особу в розмірі прожиткового мінімуму, сплачуватиме за послуги 7,5% від їх доходу, тоді як отримувачі середнього доходу у розмірі чотирьох прожиткових мінімумів на одну особу повинні будуть витратити на ці послуги 30% доходу, до того як отримати субсидію. Зважаючи на норми споживання

домогосподарства із середнім рівнем доходу отримуватимуть субсидії лише у випадках великої кількості дітей або за умови індивідуального опалення великої оселі газом. Такі зміни в наданні субсидій є вигідними саме для бідних домогосподарств, що сприяє більшій адресності субсидій. У випадку підвищення тарифів субсидії все ще допомагатимуть захистити бідніші домогосподарства. Водночас поєднання прямих і непрямих методів адресності може обмежити отримання субсидій окремими домогосподарствами.

Ринок праці: Зарплата далі падає

Заробітна плата. У серпні 2014 року заробітна плата виросла лише на 1,5% дпр в номінальному виразі, але скоротилась на 12,7% дпр в реальному виразі. Причини падіння реальної заробітної плати залишилися незмінними: військовий конфлікт на Сході, загальний економічний спад, високий фіскальний тиск та пришвидшення інфляції.

Середня заробітна плата в промисловості виросла лише на 1,0% дпр, що є меншим за 6,2% дпр зростання мінімальної заробітної плати. Разом з цим, в промисловому секторі прослідковувалося декілька тенденцій. Заробітна плата зростала передусім у секторах орієнтованих на внутрішній ринок. Зокрема, середня заробітна плата зросла на 5,6% дпр у харчовій промисловості, на 8,2% дпр в текстильній промисловості та на 9,8% дпр у фармацевтиці. Тим не менше, реальна заробітна плата не виросла у жодній з галузей промисловості.

Хороший урожай зернових та інших культур спричинив зростання середньої заробітної плати у сільськогосподарському секторі на 9,0% дпр. Середня заробітна плата в секторі інформації та телекомунікації зросла 14,4% дпр, що означало зростання заробітної плати в цьому секторі в реальному виразі. Заходи з фіскальної консолідації призвели до зменшення заробітної плати в секторі державного управління і оборони (на 9,9% дпр), освіті (на 0,6% дпр) та охороні здоров'я (на 0,8% дпр).

Безробіття. Рівень безробіття (методологія МОП) виріс до 8,2% від економічно активного населення у віці 15-70 років в другому кварталі 2014 року порівняно із 6,9% у відповідному кварталі 2013 року. Тривала економічна рецесія змушує працедавців почати звільняти працівників, а не переводити на неоплачувану відпустку чи скорочений робочий день як раніше.

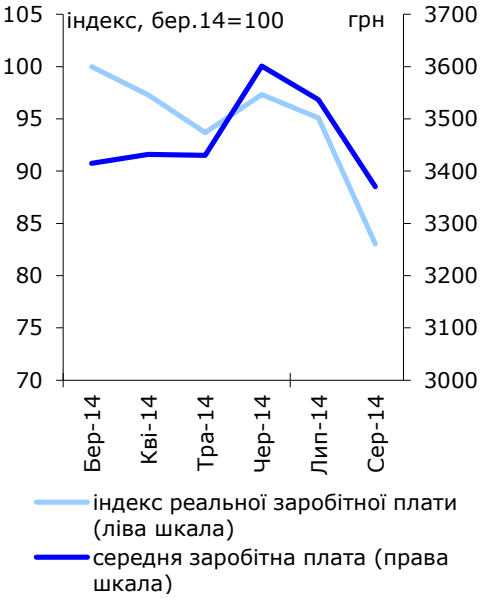
Найбільше рівень безробіття зріс в Донецькій та Луганській областях (відповідно на 2,2 відсоткових пунктів та 3,8 відсоткових пунктів) через призупинення роботи та закриття ряду підприємств. Збройний конфлікт на Сході України дається взнаки і решті країни – рівень безробіття зріс у всіх без винятку регіонах Заходу, Півночі та Півдня.

Монетарна політика: Інфляція стрибнула до 17,5% дпр у вересні

У вересні споживча інфляція стрибнула до 17,5% дпр. Ціни зросли на майже всі групи товарів та послуг на 2-5% дпм. Це було результатом швидкої передачі коливань обмінного курсу гривні, що почались у серпні. Швидкий (порівняно з весною) вплив курсу на рівень цін пояснюється низькими запасами імпортованих товарів та високими інфляційними очікуваннями. Коливання курсу також могли стати поштовхом для реалізації запланованих підвищень цін, що були відкладені через низький попит. Місячна базова інфляція (що виключає необроблені харчові продукти, енергоносії та регульовані ціни) зросла до 2,7% дпм.

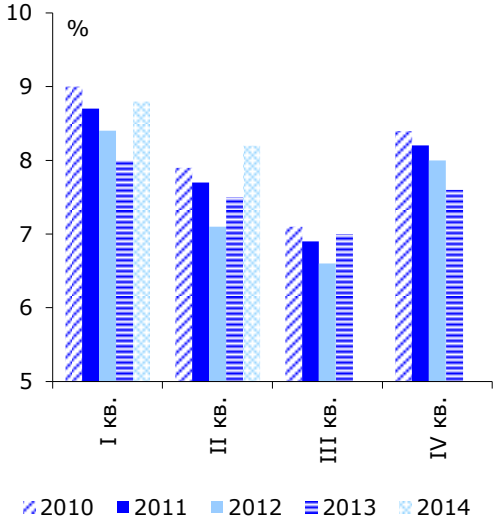
Банківська система у вересні зберегла значні обсяги ліквідності незважаючи на продаж іноземної валюти НБУ. НБУ придбав значні обсяги ОВДП та дозволив банкам відтермінувати повернення рефінансування НБУ (загальна сума 110 млрд грн). Сповільнення відтоку депозитів та низька кредитна активність, найвірогідніше, сприяли зростанню загального рівня ліквідності банків. Водночас

Середня заробітна плата*

*не враховуючи АР Крим
Джерело: Держстат

Рівень безробіття (МОП)

Джерело: Держстат

Динаміка ІСЦ та монетарної бази

Джерело: Держстат, НБУ

міжбанківські відсоткові ставки надалі перевищували 10% річних через сегментацію ринку та високі ставки за депозитними сертифікатами НБУ.

Обмінний курс: Волатильність продовжується

У вересні обмінний курс гривні залишався нестабільними і коливався в проміжку 12-15 грн за дол. США, незважаючи на продаж НБУ іноземної валюти на аукціонах, запровадження жорсткіших адміністративних обмежень на ринку та прямий тиск на банки. Це може пояснюватись зменшенням пропозиції (мінімальні надходження капіталу, падіння експортних надходжень) та збільшенням попиту (підвищення імпорту вугілля та газу, можливе сезонне зростання іншого імпорту) на фоні явно недостатньої ліквідності (частково через адміністративні заходи такі як 100%-й продаж валюти). В кінці місяця обмінний курс стабілізувався на рівні біля 13 грн за дол. США через нові обмеження на купівлю готівкової іноземної валюти (3000 грн на день на особу), відмову від нормативу продажу надходжень іноземної валюти на рівні 100% (зменшено до 75%), збільшення продажу іноземної валюти банкам з боку НБУ та організований тиск з боку перших осіб держави. В цілому, НБУ витратив в чистому вигляді 0,7 млрд дол. США на інтервенції для підтримки обмінного курсу.

Міжнародні резерви НБУ зросли до 16,2 млрд дол. США, оскільки він отримав 2,0 млрд дол. США від МВФ та інших донорів. Однак це зростання тимчасове, оскільки НБУ нещодавно витратив резерви на погашення єврооблігацій Нафтогазом на суму 1,6 млрд дол. США.

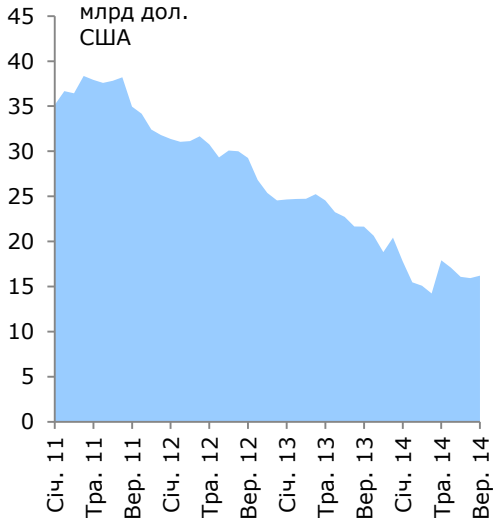
Державний борг: Отримано наступні транші зовнішньої фінансової допомоги

Внутрішній борг. Міністерство фінансів розмістило на відкритому ринку номіновані у гривні ОВДП лише на суму 1,7 млрд. Середньозважена доходність зменшилась на 1,6 відсоткових пунктів до 15,9% річних, ймовірно, через велику частку семи-і десятирічних облігацій у загальному обсязі розміщення (70,6%), що були продані з меншою доходністю. Обсяг випуску номінованих у доларах США облігацій склав лише 8 млн дол. США (із доходністю 8,1% річних) через низький попит. Очевидно, у Міністерства фінансів було достатньо коштів для покриття поточних боргових платежів (ймовірно, за рахунок раніше отриманої іноземної фінансової допомоги).

Також у вересні уряд випустив ОВДП на суму 22,4 млрд грн для рекапіталізації Нафтогазу. Ймовірно, отримані кошти були спрямовані на погашення Єврооблігацій компанії. Крім того, Кабінет Міністрів надав кредит Фонду гарантування вкладів фізичних осіб у вигляді спеціального випуску десятирічних ОВДП на суму 10,1 млрд дол. США під 5% річних.

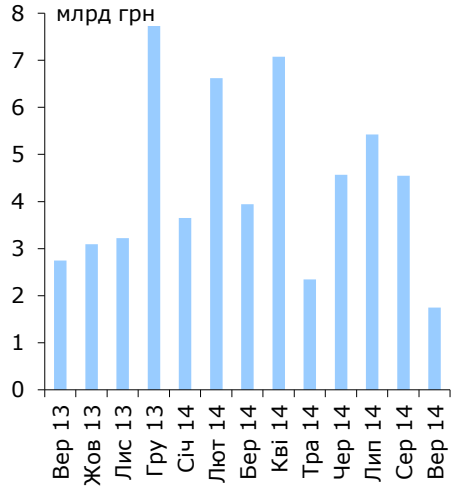
Зовнішній борг. 8 вересня, Україна отримала перший транш шістнадцятирічного кредиту від Світового банку на суму 500 млн дол. США в рамках Першої позики на політику розвитку відповідно до угоди, підписаної в серпні. Кошти залучено з семирічним пільговим періодом за змінною відсотковою ставкою (на дату підписання – 0,63% річних) та одноразовою комісією – 0,25% річних. Позика буде спрямована на підтримку першочергових заходів з реформування банківського сектору та впровадження комплексної програми антикризового управління у фінансовому секторі України. Крім того, Канада надала Україні п'ятирічну позику на суму 200 млн канадських доларів (під 2,1% річних) для економічних реформ та реформ у фінансовому секторі.

Міжнародні резерви НБУ

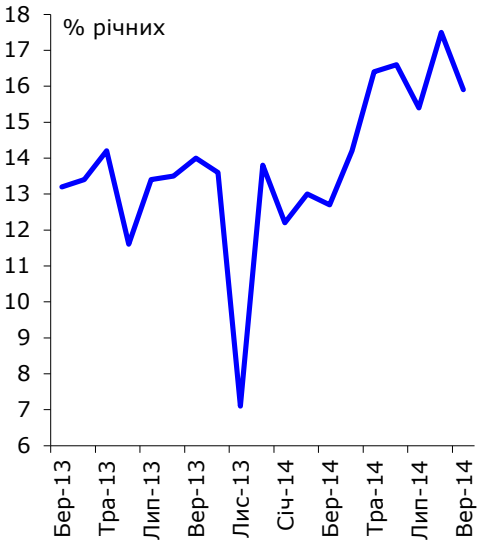
Джерело: НБУ

Обсяги розміщення номінованих у грн ОВДП*

Джерело: НБУ
*без врахування рекапіталізації

Середньозважена доходність ОВДП

Джерело: НБУ

Економічні Тенденції		IV 12	I 13	II 13	III 13	IV 13	I 14	II 14	Вер.	Жов.	Лис.	Гру.	Січ.	Лют.	Бер.	Квіт.[к]	Тра.[к]	Чер.[к]	Лип.[к]	Сер.[к]	Вер.[к]
Пром. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	-1,8	-5,0	-5,3	-5,2	-4,7	-5,0	-4,7	-5,2	-5,2	-5,0	-4,7	-5,0	-4,2	-5,0	-5,3	-4,6	-4,7	-5,8	-7,8	...
Будівництво (реальне, кум.)	% дпр	-13,8	-13,8	-17,8	-15,1	-14,5	-6,4	-8,9	-15,1	-15,1	-14,3	-14,5	-16,4	-9,8	-6,4	-5,8	-6,5	-8,9	-22,4	-4,0	...
С/госп. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	-4,5	5,8	15,4	3,0	13,7	6,0	-3,9	3,0	9,9	11,7	13,7	6,0	6,3	6,0	5,0	4,7	-3,9	3,4	6,3	...
Роздрібний товарооборот (реальне, кум.)	% дпр	15,9	13,4	11,2	9,8	9,5	7,7	0,8	9,8	9,5	9,2	9,5	8,8	9,0	7,7	5,6	2,9	0,8	-1,0	-4,0	...
Середня заробітна плата	грн.	3195	3085	3289	3331	3390	3245	3488	3261	3283	3268	3619	3148	3189	3398	3432	3430	3601	3537	3370	...
ІСЦ	% дпр	-0,2	-0,8	-0,1	-0,5	0,5	3,4	12,0	-0,5	-0,1	0,2	0,5	0,5	1,2	3,4	6,9	10,9	12,0	12,6	14,2	17,5
ІВЦ	% дпр	0,3	0,2	-1,6	-0,9	1,7	3,9	15,9	-0,9	0,8	-0,5	1,7	1,9	3,3	3,9	6,1	8,8	15,9	22,5	24,2	26,9
Експорт (дол. США, кум.)*	% дпр	1,0	-4,7	-7,1	-6,2	-5,2	-7,7	-6,5	-8,8	-9,0	-8,8	-7,6	-12,2	-10,0	-6,8	-8,3	-6,4	-6,7	-6,8	-8,2	...
Імпорт (дол. США, кум.)*	% дпр	5,6	-0,8	-8,3	-4,1	-3,4	-14,7	-18,6	-6,4	-6,0	-5,7	-5,8	-6,7	-13,6	-16,1	-19,9	-17,3	-17,3	-19,5	-22,4	...
Баланс торгівлі товарами (кум.)	млрд. дол. США	-20,5	-4,0	-7,1	-14,2	-19,6	-1,9	-0,6	-14,2	-16,6	-18,0	-19,6	-0,8	-1,5	-1,9	-2,0	-2,2	-2,5	-2,7	-3,0	...
Поточний рахунок, на кінець періоду*	млрд. дол. США	-14,4	-3,1	-5,5	-11,4	-16,4	-1,3	-0,6	-11,4	-13,4	-14,5	-16,1	-0,4	-0,8	-1,3	-1,2	-1,5	-1,9	-2,3	-2,7	...
Валові міжнародні резерви	млрд. дол. США	24,5	24,7	23,2	21,6	20,4	14,2	16,1	21,6	20,6	18,8	20,4	17,8	15,5	15,1	14,2	17,9	17,1	16,1	15,9	16,2
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	6,4	9,9	13,4	14,8	20,3	28,5	###	14,8	17,3	20,9	20,3	17,0	21,0	28,5	26,8	26,7	27,3	25,1	20,4	...
Сер.відс.ставка за кредитами у грн.**	% річних	20,8	16,2	15,4	15,3	16,5	18,5	17,5	15,2	15,4	16,7	17,4	15,1	20,3	20,0	17,5	17,9	17,2	16,1	16,8	...
Обмінний курс(міжбанківський), середній	дол. США	8,15	8,12	8,14	8,15	8,21	9,14	11,71	8,17	8,18	8,20	8,24	8,37	9,08	9,98	11,61	11,78	11,79	11,74	12,98	13,01
Обмінний курс(офіційний), середній	дол. США	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	8,86	12,71	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	8,65	9,92	11,64	11,64	11,81	11,76	12,95	13,02
Обмінний курс, середній	євро	10,37	10,55	10,44	10,58	10,87	12,14	13,71	10,67	10,90	10,79	10,94	10,92	11,80	13,69	16,08	16,00	16,04	15,93	17,25	16,83

Джерела: Держкомстат, НБУ, ICAP, власні розрахунки,
* Місячні дані наведені тільки для експорту/імпорту товарів (джерело: НБУ, попередні дані)
квартальні дані наведені для експорту/імпорту товарів та послуг (джерело: НБУ)
** Середньозважена відсоткова ставка за кредитами у гривнях (джерело: НБУ)
[к] дані не включають окуповану територію АР Крим

Основні Економічні Показники		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Номінальний ВВП	млрд. грн.	170,1	204,2	225,8	267,3	345,1	441,5	544,2	720,7	948,1	913,3	1082,6	1302,1	1408,9	1454,9
Номінальний ВВП	млрд. дол. США	31,3	38,0	42,4	50,1	64,9	86,2	107,8	142,7	179,9	117,2	136,4	163,4	176,3	182,0
Зростання ВВП (реальне)	% дпр	5,9	9,2	5,2	9,6	12,1	2,7	7,3	7,9	2,3	-14,8	4,1	5,2	0,3	0,0
Промислове виробництво (реальне)	% дпр	13,2	14,2	7,0	15,8	12,5	3,1	6,2	10,2	-3,1	-21,9	11,2	7,3	-0,5	-4,7
Сільськогосп. виробництво (реальне)	% дпр	9,8	10,2	1,2	-11,0	19,7	-0,1	0,4	-5,2	17,5	0,1	-1,0	17,5	-4,5	13,7
ІСЦ, в середньому за період	% дпр	28,2	12,0	0,8	5,2	9,0	13,5	9,1	12,8	25,2	15,9	9,4	8,0	0,6	-0,3
ІСЦ, на кінець періоду	% дпр	25,8	6,1	-0,6	8,2	12,3	10,3	11,6	16,6	22,3	12,3	9,1	4,6	-0,2	0,5
ІВЦ, в середньому за період	% дпр	20,9	8,6	3,1	7,6	20,5	16,7	9,6	19,5	35,5	6,5	20,9	19,0	3,7	-0,1
ІВЦ, на кінець періоду	% дпр	20,8	0,9	5,7	11,1	24,1	9,5	14,1	23,3	23,0	14,3	18,7	14,2	0,3	1,7
Експорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	17,9	9,5	10,7	24,0	42,6	7,5	13,2	27,5	33,8	-36,7	27,1	28,2	1,0	-5,2
Імпорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	18,9	14,1	4,9	28,7	31,3	20,4	22,0	35,5	38,6	-43,1	29,3	33,8	5,6	-3,4
Поточний рахунок	млрд. дол. США	1,5	1,4	3,1	2,9	6,9	2,5	-1,6	-5,3	-12,9	-1,9	-2,9	-9,3	-14,3	-16,4
Поточний рахунок	% ВВП	4,7	3,7	7,6	5,9	10,6	2,9	-1,5	-3,7	-7,2	-1,7	-1,7	-5,7	-8,1	-9,0
Чисті прямі іноземні інвестиції	млрд. дол. США	0,6	0,8	0,7	1,4	1,7	6,5	5,3	9,2	9,9	4,5	5,7	6,6	6,6	3,4
Міжнародні резерви	млрд. дол. США	1,5	3,1	4,4	6,9	9,7	19,4	22,4	32,5	31,5	26,5	36,7	31,8	31,4	20,4
Дефіцит (профіцит) зведеного бюджету*	% ВВП	-0,7	-1,9	0,8	-0,2	-3,0	-1,9	-0,7	-1,1	-1,5	-2,4	-6,0	-1,8	-3,6	-4,4
Загальний державний борг	% ВВП	45,3	36,5	33,5	29,0	24,7	17,7	14,8	12,5	19,9	33,0	39,9	36,0	37,4	40,1
Зовн. державний борг (загальний)	% ВВП	33,0	26,3	24,1	21,4	18,6	13,4	11,7	9,8	15,0	21,5	25,6	22,8	22,0	20,6
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	39,9	37,4	33,6	30,1	34,1	53,9	17,5	46,0	31,5	4,4	15,8	6,3	6,4	20,3
Обмінний курс, середній	дол. США	5,4	5,4	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	5,3	7,8	7,9	8,0	8,0	8,0
Обмінний курс, на кінець періоду	дол. США	5,4	5,3	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	7,7	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0
Обмінний курс, середній	євро	5,0	4,8	5,0	6,0	6,6	6,4	6,3	6,9	7,7	10,9	10,5	11,1	10,3	10,6
Обмінний курс, на кінець періоду	євро	5,1	4,7	5,5	6,7	7,2	6,0	6,7	7,4	10,9	11,7	10,6	10,5	10,3	11,0

Джерела: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки
* "Мінус" означає дефіцит бюджету, без коштів на рекапіталізацію

Скорочення

дпк до попереднього кварталу
дпм до попереднього місяця
дпр до попереднього року
кум. кумулятивно

Квартальні тенденції

Національні рахунки		I 11	II 11	III 11	IV 11	I 12	II 12	III 12	IV 12	I 13	II 13	III 13	IV 13	I 14	I 14[K]
ВВП	млрд. грн.	257,7	311,0	369,8	363,6	293,5	349,2	387,6	378,6	302,9	353,0	394,7	404,3	313,0	372,7
Реальний ВВП	% дпр	5,1	3,9	6,5	5,0	2,5	3,1	−1,3	-2,3	-1,2	-1,3	-1,2	3,3	-1,1	-4,6
Споживання домогосподарств (реальне)	% дпр	13,2	14,2	16,1	18,5	7,8	12,3	11,0	5,5	6,5	9,5	8,4	6,8	5,7	-2,3
Споживання сектору держ. управління (реальне)	% дпр	2,0	2,9	-9,4	-6,6	3,3	4,8	9,9	1,5	1,1	-2,3	-3,3	-2,5	-9,1	6,9
Валове нагромадж. осн. капіталу (реальний)	% дпр	-1,8	3,7	9,7	12,0	13,8	17,5	-5,2	-4,9	7,0	-17,4	-7,7	-5,1	-19,1	-18,5
Експорт тов/посл (реальний)	% дпр	19,4	4,9	0,3	-4,1	-7,3	-8,1	-3,8	-9,6	-9,0	-14,3	-7,9	-4,1	-2,0	-7,4
Імпорт тов/посл (реальний)	% дпр	38,1	23,3	12,5	5,2	-3,0	9,0	4,3	-2,6	-2,4	-18,4	-0,7	-1,8	-7,0	-11,3
Сільське госп., мислив., ліс. госп. (реальна)*	% дпр	4,9	1,3	16,7	38,1	0,5	11,5	-8,3	-4,0	5,7	20,8	-2,0	38,2	6,0	-8,8
Обробна пром. (реальна)*	% дпр	7,8	3,4	4,6	-2,9	1,1	1,8	-4,8	-5,5	-9,5	-9,2	-9,8	-8,9	-6,8	-8,4
Будівництво (реальна)*	% дпр	1,7	10,9	0,1	2,0	1,2	3,4	-15,3	-20,8	-14,9	-20,8	-11,1	-7,7	-3,9	-16,9
Торгівля, ремонт (реальна)*	% дпр	9,8	2,8	6,1	3,0	3,2	4,6	0,4	-1,2	1,6	-0,2	1,9	4,7	3,1	-9,1
Транспорт (реальна)*	% дпр	10,2	7,9	5,7	11,1	-2,3	-3,3	-8,4	-9,5	-2,7	-0,6	2,8	2,8	-5,8	-6,1
Платіжний баланс															
Сальдо рахунку поточних операцій	млрд. дол. США	-1,6	-1,7	-2,6	-4,4	-2,1	-3,8	-4,0	-4,9	-3,1	-2,3	-6,0	-4,9	-1,3	-0,6
Сальдо рахунку поточних операцій	% від ВВП	-4,9	-4,4	-5,6	-9,5	-5,6	-8,7	-8,3	-10,3	-8,3	-5,1	-12,2	-9,8	-3,8	-2,1
Баланс товарів	млн. дол. США	-3597	-2851	-4580	-5224	-3867	-5577	-5215	-5833	-4045	-3053	-7232	-5268	-1949	-567
Баланс послуг	млн. дол. США	1262	1514	2007	1312	1299	1362	1975	1084	822	893	1919	480	589	142
Поточні трансферти	млн. дол. США	1039	878	988	803	683	805	777	711	533	589	480	547	232	472
Прямі іноземні інвестиції	млн. дол. США	880	2422	2090	1623	1663	1091	2002	1871	821	472	1199	859	-713	-292
Портфельні інвестиції	млн. дол. США	149	113	42	207	-3	74	83	339	705	579	664	-757	-239	-53
Валові золотовалютні резерви	млрд. дол. США	36,4	37,6	35,0	31,8	31,1	29,3	29,3	24,5	24,7	23,2	21,6	20,4	14,2	16,1
Ринковий обмінний курс, грн./дол. США	середнє	7,95	7,98	7,99	8,01	8,03	8,04	8,09	8,11	8,11	8,14	8,15	8,21	9,14	11,71
Офіційний обмінний курс, грн./дол. США	середнє	7,94	7,97	7,97	7,98	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	8,86	12,71
Бюджет															
Доходи зведеного бюджету	% від ВВП	32,8	30,0	29,5	30,7	33,6	31,6	28,2	33,7	35,3	29,5	29,1	28,9	35,8	30,1
Податок на доходи фіз. осіб	% від ВВП	5,0	4,8	4,2	4,7	5,1	4,9	4,4	5,0	5,3	5,1	4,7	4,9	5,2	4,8
Податок на прибуток підприємств	% від ВВП	4,5	4,5	3,6	4,4	4,9	4,1	2,9	4,2	6,2	3,4	3,0	3,0	5,0	2,5
Податок на додану вартість	% від ВВП	7,6	12,9	9,6	9,6	10,8	10,3	8,6	10,0	9,7	9,1	8,2	8,5	8,8	9,7
Акцизні збори	% від ВВП	2,1	3,0	2,7	2,4	2,8	2,9	2,8	2,4	3,1	2,6	2,3	2,2	2,5	3,0
Видатки зведеного бюджету	% від ВВП	32,8	33,1	26,9	35,6	33,7	33,8	30,7	41,4	37,0	36,0	30,4	36,3	35,7	35,6
Поточні видатки	% від ВВП	31,5	30,8	23,9	30,1	31,8	31,3	27,7	37,4	35,7	34,1	28,5	33,5	35,2	34,6
Капітальні видатки	% від ВВП	1,3	2,4	3,0	5,5	1,9	2,4	2,9	4,0	1,3	1,9	1,9	2,8	0,5	1,0
Дефіцит зведеного бюджету	% від ВВП	-0,3	-3,4	-3,9	-5,5	-0,2	-2,6	-3,0	-7,8	-1,9	-6,3	-1,5	-7,4	0,1	-5,5
Надходження від приватизації	% від ВВП	0,4	3,2	0,0	0,1	1,4	0,3	0,1	0,4	0,0	0,0	0,2	0,1	0,0	0,0
Ринок праці															
Середня зарплата (реальна)	% дпр	11,1	5,5	7,7	10,8	14,7	16,5	13,3	12,9	9,9	9,3	8,1	5,9	3,5	-10,6
Доходи домогосподарств (реальні)	% дпр	7,8	1,9	7,3	7,7	6,0	13,0	10,4	9,4	8,9	5,7	2,5	4,7	1,9	-1,9
Рівень безробіття (за методологією МОП)	% кум	8,7	7,7	6,9	8,2	8,4	7,1	6,6	8,0	8,0	7,5	7,0	7,6	8,8	8,2
Банківський сектор															
Грошовий агрегат М0	% дпр	15,7	11,5	8,6	6,3	4,7	6,7	5,2	5,5	9,7	9,8	12,3	17,0	19,2	31,9
Грошовий агрегат М2	% дпр	25,5	22,0	16,0	14,4	11,2	9,0	10,7	13,1	16,0	17,9	19,2	17,5	17,7	13,4
Вклади населення в нац. валюті	% дпр	43,3	26,0	16,7	12,3	14,4	16,4	16,3	16,3	19,1	26,5	33,4	38,0	7,9	-2,3
Вклади населення в ін. валюті	% дпр	19,7	21,0	15,7	13,4	12,4	10,8	17,0	21,8	17,0	14,7	8,4	0,9	19,8	10,2
Кредити комерційних банків в нац. валюті	% дпр	16,0	18,5	21,1	21,0	17,4	15,3	9,1	7,7	8,6	7,4	10,2	16,9	12,3	4,9
Кредити комерційних банків в іноз. валюті	% дпр	-2,1	0,9	-2,3	-4,2	-7,0	-10,8	-9,9	-7,3	-4,4	-0,4	0,8	2,8	36,4	38,5
Довгострокові кредити комерційних банків	% дпр	5,0	6,3	5,3	2,9	-2,9	-7,0	-8,0	-6,6	-5,6	-2,7	-0,5	2,9	26,3	24,4
Довгострокові кредити комерційних банків	% від загальн.	67,2	66,6	64,4	62,9	61,5	59,8	59,1	57,8	55,9	55,7	55,1	53,2	58,5	59,1
Середня процентна ставка за кредитами в нац. валюті	% річних	13,1	13,5	14,1	18,4	15,5	15,6	19,5	20,8	16,2	15,3	15,3	16,5	18,4	17,5
Середня процентна ставка за кредитами в іноз. валюті	% річних	10,2	9,8	8,8	8,4	8,2	8,2	8,5	8,8	9,4	9,7	9,6	8,8	8,7	9,4

Джерела: Національний банк України, Державний комітет статистики, Державне казначейство, Міністерство фінансів, розрахунки ІЕД
* зміна доданої вартості
[K] Дані не включають Крим, попередні оцінки платіжного балансу (НБУ), Нац.рахунки відповідно до SNA 2008 та КВЕД-2012, знецінення гривні вплинуло на дані банківської системи

Контакти:

Інститут Економічних Досліджень
та Політичних Консультацій
вул. Рейтарська 8/5-А, 01030 Київ
Тел. (+38044) 278-6342
Факс (+38044) 278-6336
E-mail: institute@ier.kiev.ua
http://www.ier.com.ua

Голова Правління

Ігор Бураковський
burakovsky@ier.kiev.ua

Виконавчий директор

Оксана Кузяків
kuziakiv@ier.kiev.ua

Директор з наукової роботи

Вероніка Мовчан
movchan@ier.kiev.ua

Центр економічних досліджень

Олександра Бетлій
betliy@ier.kiev.ua

Віталій Кравчук
Kravchyk@ier.kiev.ua

Дмитро Науменко
naumenko@ier.kiev.ua

Ірина Коссе
kosse@ier.kiev.ua

Катерина Фурманець
furmanets@ier.kiev.ua

Артур Ковальчук
kovalchuk@ier.kiev.ua

Микола Риженков
ryzhenkov@ier.kiev.ua

Костянтин Кравчук
k.kravchuk@ier.kiev.ua

Олекса Степанюк
stepaniuk@ier.kiev.ua

Віктор Гречин
grechyn@ier.kiev.ua

Центр досліджень сучасного суспільства

Ірина Федець
fedets@ier.kiev.ua

Ганна Опанасенко
opanasenko@ier.keiv.ua

Тетяна Олійник
oliinyk@ier.kiev.ua

Німецько-український агрополітичний діалог

Юлія Огаренко
ogarenko@ier.kiev.ua

Марія Ярошко
Yaroshko@apd-ukraine.de

Застереження

Місячний Економічний Моніторинг України, підготовлений Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій, має виключно інформаційний характер. Судження, представлені у цій публікації, відображають нашу точку зору на момент опублікування та можуть бути змінені без попередження. Хоча ми доклали самих ґрунтовних зусиль для підготовки якомога точнішої публікації, ми не беремо на себе жодної відповідальності за можливі помилки. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи інші проблеми, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-яких показників цієї публікації. Копіювання без попереднього узгодження заборонено. В разі цитування обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.